

Valldigna: un futur incert

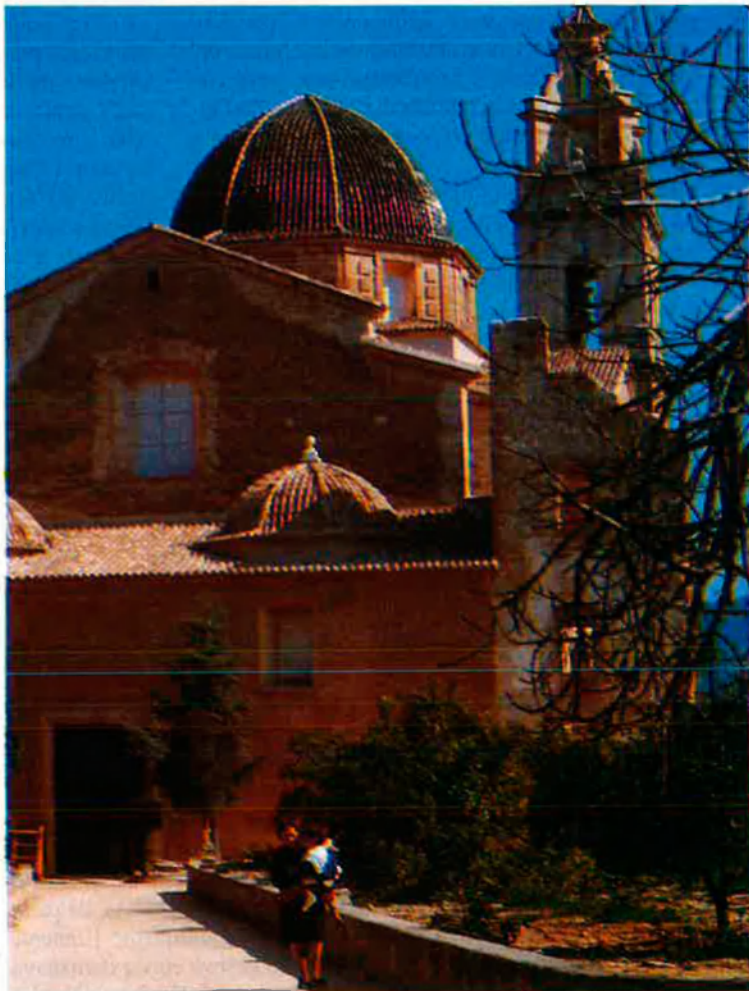
El monestir de Santa Maria de Valldigna ha estat fruit d'abundants polèmiques. Ha fluctuat entre l'enderroc i la restauració fins arribar, en l'actualitat, a l'anul·lació de les excavacions.

ARXIU / RAFA GIL

A les acaballes del segle XX, Nostra Senyora de Valldigna sols conserva el darrer alè de monestir. Després de la desamortització de 1835 els nous propietaris a poc a poc anaren sostrant-li, un a un, els seus senyals d'identitat per a convertir-lo en una finca agrícola. Així, moltes estances han quedat colgades per un gruixut estrat de terra rogenca on creixen tarongers, els carreus dels edificis gòtics han estat utilitzats per aixecar marges i xalets, i l'església és un magatzem abandonat que guarda, sobre les guixeries barroques, les petjades d'incomptables mutilacions.

Després de vint anys de reivindicacions populars, el 1991 la Generalitat va adquirir el monestir i els valencians deixaren anar una exhalació d'alleujament. S'obria un raig d'esperança per a la rehabilitació d'un monument que és una perfecta metàfora de la història de tot un país, perquè ha fluctuat entre la glòria i l'enderroc. En efecte, el cenobi va ser fundat en les hores inicials del país, el 1298, com a abadia filial de Santes Creus. Gràcies a la protecció reial i a les abundoses rendes que originava, es va convertir en el senyoriu eclesiàstic més ric del regne de València i alguns dels llinatges més il·lustres de la Corona, els Aragó i els Borja, cobejaren la dignitat abacial. Durant més de cinc segles va dur a terme una activitat vertebradora i cohesionadora del seu territori fins que el Decret d'Exclaustració dels Ordes Religiosos posà fi a la seua singladura històrica. Des d'aleshores hagueren a transcórrer cent seixantatres anys per a la seua recuperació física i cívica.

El mes de maig proppassat va esclatar la polèmica que qüestiona la correcció amb què s'efectuen les tasques de restauració

Les excavacions arqueològiques exhumaren les restes de les dues esglésies gòtiques que romanen al subsòl del temple barroc. Eixiren a la llum dos nivells de paviments, una cripta, una torre i una capella amb magnífics taulells de Manises de les primeres dècades del segle XV. Com que enguany es compleixen els 700 anys de la fundació del monestir, aquest jaciment arqueològic va ser acceleradament cobert amb una xarxa metàl·lica i una capa de formigó, a fi de celebrar dins el temple els actes "polítics" d'inauguració

del setè centenari. A partir d'aquest moment les excavacions de l'església quedaren anul·lades.

La polèmica actuació efectuada a Valldigna ha encès un llum d'alarma que a hores d'ara encara no s'ha extingit, sobretot si tenim en compte que la Direcció General de Patrimoni prepara el projecte de construir un hotel i un pàrquing en l'antiga hostatgeria del cenobi. Ara mateix, la pregunta que tothom es fa és: quin serà el futur de Valldigna?

Isabel Canet

El 1991 la Generalitat Valenciana va adquirir el monestir de Santa Maria de Valldigna. Els antics propietaris anaven, a poc a poc, sostrant qual-sevol signe d'identitat del monestir.